

Prof. Dr. Hakan PEKCANITEZ

Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku
Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Oğuz ATALAY

İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku
Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Muhammet ÖZEKES

Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku
Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

MEDENÎ USÛL HUKUKU

Ders Kitabı

10. Bası

onikilevha
TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI

İÇİNDEKİLER

10. BASIYA ÖNSÖZ.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR.....	XXXV
GENEL BİBLİYOGRAFYA.....	XXXVII
§ 1. MEDENÎ USÛL HUKUKUNA İLİŞKİN GENEL BİLGİLER.....	1
I. UYUŞMAZLIĞIN ORTAYA ÇIKIŞI VE ÇÖZÜM YOLLARI...1	
II. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜ-HUKUKÎ KORUMA TALEBİ VE ADALETE (YARGIYA) ERİŞİM	2
III. MEDENÎ USÛL HUKUKUNUN ANLAMİ.....	6
IV. MEDENÎ USÛL HUKUKUNUN AMACI	7
V. MEDENÎ USÛL HUKUKUNDA TEMEL KAVRAMLAR.....	11
A. Medenî Usûl Hukuku Kavramı.....	11
B. Medenî Usûl Hukukunda Kullanılan Temel Kavramlar.....	12
VI. MEDENÎ USÛL HUKUKUNUN HUKUK DALLARI ARASINDAKİ YERİ.....	14
VII. MEDENÎ USÛL HUKUKUNUN YER VE ZAMAN İTİBARIYLA UYGULANMASI	15
A. Yer İtibariyle Uygulanması.....	16
B. Zaman İtibariyle Uygulanması.....	17
VIII. MEDENÎ USÛL HUKUKUNUN KAYNAKLARI.....	20
IX. MEDENÎ USÛL HUKUKU KURALLARININ YORUMU.....	22

§ 2. YARGI	25
I. YARGI KAVRAMI.....	25
II. YARGI ÇEŞİTLERİ.....	25
A. Anayasa Yargısı.....	26
B. İdarî Yargı.....	28
C. Adlî Yargı.....	29
1. Ceza Yargısı.....	30
2. Medenî Yargı.....	31
a. Çekişmeli Yargı.....	32
b. Çekişmesiz Yargı.....	32
aa. Genel Olarak.....	32
bb. Uyuşmazlığın Bulunmaması.....	33
cc. Sübjektif Hakkın Yokluğu.....	35
dd. Uygulanacak Usûl Hükümleri.....	35
§ 3. MAHKEMELER	37
I. GENEL OLARAK.....	37
II. İLK DERECE MAHKEMELERİ.....	38
A. Genel Mahkeme.....	38
1. Genel Olarak.....	38
2. Asliye Hukuk Mahkemeleri.....	39
B. Özel Mahkemeler.....	39
1. Sulh Hukuk Mahkemeleri.....	39
2. Asliye Ticaret Mahkemeleri.....	40
3. Kadastro Mahkemeleri.....	43
4. İş Mahkemeleri.....	44
5. İcra Mahkemeleri.....	45
6. Tüketici Mahkemeleri.....	46
7. Fikrî ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemeleri.....	48
8. Aile Mahkemeleri.....	49
III. BÖLGE ADLİYE MAHKEMELERİ.....	50
A. Genel Olarak.....	50
B. Görevleri.....	53

C. Teşkilat	53
1. Genel Olarak	53
2. Hukuk Daireleri	54
IV. YARGITAY	55
A. Genel Olarak	55
B. Yargıtay'ın Görevleri	55
C. Yargıtay Teşkilatı.....	55
1. Hukuk Daireleri	57
2. Genel Kurullar.....	58
a. Hukuk ve Ceza Genel Kurulları.....	58
b. Yargıtay Büyük Genel Kurulu	59
V. MAHKEMELER ARASINDA HUKUKÎ YARDIM (İSTİNABE).....	59
VI. GÖREV.....	61
A. Genel Olarak	61
B. Asliye Hukuk Mahkemelerinin Görevli Olduğu Davalar	63
1. Konusu Para Olan ya da Para ile Değerlendirilebilen (Malvarlığına İlişkin) Davalar	63
2. Şahıs Varlığına İlişkin Davalar	64
C. Sulh Hukuk Mahkemelerinin Görevli Olduğu Davalar	65
1. Kira Sözleşmesine Dayanan Davalar.....	65
2. Sulh Hukuk Mahkemesinin Görevine Giren Diğer Dava ve İşler	66
D. Görev Kurallarının Niteliği.....	67
E. Görev Kurallarına Aykırılık ve Sonuçları	67
1. Genel Olarak	67
2. Görevsizlik Kararı Üzerine Yapılacak İşlemler.....	68
F. Adli Yargıda Açılması Gereken Bir Davanın İdarî Yargıda Açılması Hâlinde Yapılacak İşlemler	70
G. İdarî Yargıda Açılması Gereken Bir Davanın Adli Yargıda Açılması Hâlinde Yapılacak İşlemler	71
VII. YETKİ.....	71

A. Genel Olarak.....	71
B. Kesin Olmayan Yetki Kuralları	72
1. Genel Yetki Kuralı	72
2. Özel Yetki Kuralları.....	75
C. Kesin Yetki Kuralları.....	77
D. Yetki Sözleşmesi	79
1. Genel Olarak.....	79
2. Yetki Sözleşmesinin Şartları.....	80
a. Sözleşmenin Tarafları Tacir veya Kamu Tüzel Kişisi Olmalıdır.....	80
b. Kesin Yetkinin Bulunduğu Durumlarda Yetki Sözleşmesi Yapılamaz.....	81
c. Yetki Sözleşmesi Yazılı Şekilde Olmalıdır	81
d. Uyuşmazlık ve Mahkeme Belirli Olmalıdır	82
E. Yetki Kurallarına Aykırılık ve Sonuçları	83
VIII. İŞ BÖLÜMÜ.....	85
IX. YARGI YERİ BELİRLENMESİ (MERCİ TAYİNİ).....	86
A. Yargı Yeri Belirlenmesini (Merci Tayini) Gerektiren Hâller..	86
B. Yargı Yeri Belirlenmesi Usûlü	87
§ 4. YARGI GÖREVLİLERİ	89
I. HÂKİM	89
A. Genel Olarak.....	89
B. Hâkimlik Mesleğine Giriş.....	90
C. Hâkimlerin Seçimi ve Atanması.....	94
1. Genel Olarak Sistemler.....	94
2. Ülkemizdeki Durum.....	95
D. Hâkimlerin Bağımsızlığı.....	96
1. Genel Olarak.....	96
2. Hâkimlerin Bağımsızlığı.....	98
E. Hâkimlere Tanınan Teminatlar	100
F. Hâkimlerin Sorumluluğu	100
1. Genel Olarak.....	100

2. Hukukî Sorumluluk	101
a. Genel Olarak	101
b. Sorumluluk Hâlleri.....	102
c. Sorumluluk Davasında Görevli ve Yetkili Mahkeme	103
d. Sorumluluk Davası ve Yargılama Usûlü	104
e. Hâkimin Hukukî Sorumluluğu.....	105
3. Disiplin Sorumluluğu	105
4. Cezaî Sorumluluk.....	106
G. Hâkimin Davaya Bakmasının Yasak Olması ve Reddi	106
1. Genel Olarak	106
2. Hâkimin Davaya Bakmasının Yasak Olması.....	107
a. Hâkimin Davaya Bakmasının Yasak Olduğu Hâller	107
b. Hâkimin Çekinmesi Usûlü	108
3. Hâkimin Reddi.....	109
a. Ret Sebepleri	109
b. Hâkimin Reddi Usûlü	110
aa. Taraflardan Birisinin Hâkimi Reddetmesi.....	111
bb. Hâkimin Kendisini Reddetmesi	113
c. Hâkimin Reddedilmesinin Sonuçları.....	114
II. SAVCILAR.....	114
III. ADLİYE MEMURLARI	116
A. Yazı İşleri Müdürleri.....	116
B. Zabıt Kâtipleri.....	116
C. Mübaşirler.....	117
IV. AVUKATLAR	118
V. NOTERLER.....	121
§ 5. USÛL İŞLEMLERİ	124
I. TARAF USÛL İŞLEMLERİ.....	124
A. Genel Olarak	124
B. Taraf Usûl İşlemlerinin Özellikleri	125
C. Taraf Usûl İşlemlerinin Çeşitleri	127
D. Usûl İşlemlerinde Şekle Uymak Zorunluluğu ve Sonuçları.	128

II.	MAHKEME USÛL İŞLEMLERİ	129
III.	SÜRELER	131
	A. Sürelerin Çeşitleri.....	131
	1. Kanunun Belirlediği Süreler.....	131
	2. Hâkimin Belirlediği Süreler	132
	B. Sürelerin Hesaplanması.....	132
	C. Adli Tatil	133
IV.	ESKİ HÂLE GETİRME	135
	A. Eski Hâle Getirmenin Şartları.....	135
	1. Süre Elde Olmayan Bir Sebepçe Kaçırılmış Olmalıdır ...	136
	2. Başka Kanunî Yola Başvurma İmkânı Kalmamış Olmalıdır	137
	B. Eski Hâle Getirme Usûlü	137
V.	TEBLİGAT	138
	A. Tebligat ve Davetiye Kavramı	138
	1. Tebligatı Çıkartacak Merciler	139
	2. Tebligatı Yapacak Merciler.....	140
	B. Tebligat Yapılabilecek Kişiler.....	141
	C. Tebligatın Yapılabileceği Yer ve Zaman.....	142
	D. Tebligat Giderleri	143
	E. Tebligatın Yapılması.....	143
	1. Genel Olarak	143
	2. Muhatabın Adreste Bulunmaması veya Tebellüğden İmtina Etmesi	144
	3. Elektronik Tebligat	145
	4. İlânen Tebligat	146
	F. Usûlsüz Tebligat	146
	G. Tebligat Suçları.....	146
§ 6.	TARAF LAR.....	147
I.	TARAF KAVRAMI VE TARAFIN BELİRLENMESİ	147
II.	TARAF EHLİYETİ.....	149
III.	DAVA EHLİYETİ	151

IV. DAVA TAKİP YETKİSİ	152
V. TARAF SIFATI	154
VI. TARAF DEĞİŞİKLİĞİ	155
A. Kanunî Taraf Değişikliği	156
B. İradî Taraf Değişikliği	157
1. Genel Olarak	157
2. İradî Taraf Değişikliğinin Yapılması.....	158
3. İradî Taraf Değişikliğinin Hukukî Niteliği ve Sonuçları	159
4. İradî Taraf Değişikliğinde Yargılama Giderleri.....	162
VII. TARAFLARIN TEMSİLİ.....	163
A. Kanunî Temsil	163
B. İradî Temsil (Vekâlet).....	164
VIII. DAVA ARKADAŞLIĞI.....	166
A. Genel Olarak	166
B. İhtiyarî Dava Arkadaşlığı.....	166
1. Anlamı ve Doğumu	166
2. İhtiyarî Dava Arkadaşlığının Hükümleri.....	167
C. Mecburî Dava Arkadaşlığı.....	168
1. Anlamı ve Doğumu	168
2. Mecburî Dava Arkadaşlığının Hükümleri.....	170
§ 7. DAVAYA MÜDAHALE	172
I. GENEL OLARAK.....	172
II. FER'İ MÜDAHALE.....	172
A. Genel Olarak	172
B. Hukukî Niteliği	173
C. Fer'i Müdahalenin Koşulları.....	173
D. Fer'i Müdahale Usûlü.....	175
E. Fer'i Müdahalenin Hükümleri.....	175
F. Müdahalenin Etkisi.....	176
III. DAVANIN İHBARI	178
A. Anlamı.....	178

B. İhbarın Koşulları	178
C. Davanın İhbarı Usûlü	179
D. İhbar Üzerine Üçüncü Kişinin Tutumu.....	180
E. İhbarın Sonuçları	181
IV. ASLÎ MÜDAHALE.....	182
A. Anlamı.....	182
B. Aslî Müdahalenin Koşulları.....	182
C. Aslî Müdahale Usûlü.....	183
D. Aslî Müdahale Davasının İncelenmesi ve Karar.....	184
§ 8. MEDENÎ USÛL HUKUKUNA HÂKİM OLAN İLKELER.....	186
I. GENEL OLARAK.....	186
II. TASARRUF İLKESİ.....	187
A. Anlamı.....	187
B. Tasarruf İlkesinin Sonuçları.....	188
C. Tasarruf İlkesinin İstisnaları.....	189
III. TARAFLARCA GETİRİLME (HAZIRLAMA) İLKESİ	189
A. Anlamı.....	189
B. Taraflarca Getirilme İlkesinin Sonuçları.....	190
C. Taraflarca Getirilme İlkesinin İstisnaları.....	191
IV. TEKSİF İLKESİ.....	191
V. YARGILAMANIN HÂKİM TARAFINDAN YÜRÜTÜLMESİ.....	192
VI. DAVAYI AYDINLATMA ÖDEVİ	193
VII. DOĞRUDANLIK İLKESİ.....	195
VIII. HÂKİMİN DELİLLERİ DEĞERLENDİRMESİ.....	196
IX. ADİL (DOĞRU) YARGILANMA HAKKI	197
A. Genel Olarak.....	197
B. Adil Yargılanma Hakkının Unsurları	197
1. Kanunî, Bağımsız ve Tarafsız Bir Mahkeme Tarafından Yargılanma.....	197
2. Makul Süre İçinde Yargılanma	198
3. Alenî Surette Yargılanma.....	198

4. Hakkaniyete Uygun Olarak (Adil) Yargılanma.....	199
X. HUKUKÎ DİNLENİLME HAKKI.....	199
A. Genel Olarak.....	199
B. Hukukî Dinlenilme Hakkının Unsurları.....	200
1. Bilgilenme Hakkı.....	200
2. Açıklama ve İspat Hakkı.....	200
3. Dikkate Alınma Hakkı.....	201
XI. USÛL EKONOMİSİ İLKESİ (YARGILAMANIN BASİT, ÇABUK, UCUZ YÜRÜTÜLMESİ)	201
XII. ALENİLİK İLKESİ.....	202
XIII. SÖZLÜLÜK-YAZILILIK İLKESİ	204
XIV. MAHKEMELERDE KULLANILAN DİL.....	204
XV. TARAFLARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ	205
A. Dürüst Davranma Yükümlülüğü.....	205
B. Doğruyu Söyleme Ödevi.....	206
§ 9. DAVA HAKKINDA GENEL BİLGİLER	209
I. DAVA KAVRAMI.....	209
II. DAVA ŞARTLARI.....	209
A. Kavram	209
B. Dava Şartlarının Çeşitleri.....	210
1. Genel Dava Şartları	210
a. Mahkemeye İlişkin Dava Şartları	210
aa. Yargı Yetkisi (m.114/1-a).....	210
bb. Yargı Yolu (m.114/1-b).....	211
cc. Görev (m. 114/1-c).....	211
dd. Kesin Yetki (m. 114/1-ç).....	211
b. Taraflara İlişkin Dava Şartları	211
aa. İki Tarafın Bulunması.....	211
bb. Taraf Ehliyeti (m. 114/1-d).....	211
cc. Dava Ehliyeti (m. 114/1-d)	211
dd. Davaya Vekâlet Ehliyeti ve Geçerli Vekâletname (m. 114/1-f)	212
ee. Davayı Takip Yetkisi (m. 114/1-e).....	212

c. Dava Konusu Şeye İlişkin Dava Şartları.....	212
aa. Davacı Tarafından Gider Avansı Yatırılması (m. 114/1-g)	212
bb. Teminat Gösterilmesine İlişkin Kararın Yerine Getirilmesi (m. 114/1-ğ)	213
cc. Hukukî Yarar (m. 114/1-h)	214
dd. Davanın Derdest Olmaması (m. 114/1-ı).....	215
ee. Kesin Hüküm Bulunmaması (m. 114/1-i)	215
2. Özel Dava Şartları.....	215
C. Dava Şartlarının İncelenmesi (m. 115).....	216
III. DAVA ÇEŞİTLERİ	218
A. Talep Edilen Hukukî Korumaya Göre Dava Çeşitleri	218
1. Eda Davaları	218
2. Tespit Davaları.....	219
3. İnşai (Yenilik Doğuran) Davalar.....	221
B. Talep Sonucuna Göre Dava Çeşitleri	223
1. Genel Olarak.....	223
2. Kısmî Dava	223
3. Belirsiz Alacak Davası.....	225
a. Genel Olarak.....	225
b. Belirsiz Alacak Davasının Amacı	226
c. Belirsiz Alacak Davasının Dava Çeşitleri İçindeki Yeri	227
d. Belirsiz Alacak Davasının Koşulları.....	227
aa. Talep Sonucunun Miktarının Belirlenmesinin İmkânsız veya Davacıdan Beklenemeyecek Olması.....	227
bb. Dava Dilekçesinde Geçici Talep Sonucunun Belirtilmesi	228
cc. Belirsiz Alacak Davası Açan Davacı, Talep Sonucunu Dayandırdığı Tüm Vakıaları Eksiksiz Olarak Bildirmelidir.....	229
e. Talep Sonucunun Belirlenmesi ve Davalının Buna Karşı Koyabilmesi	229

4. Terditli (Kademeli) Davalar	231
5. Seçimlik Davalar	232
6. Davaların Yığılması (Objektif Dava Birleşmesi)	233
7. Mütelâhik (Yarışan Haklara Dayalı) Davalar	234
C. Topluluk Davası.....	235
§ 10. DAVANIN AÇILMASI.....	237
I. DAVA HAKKI.....	237
II. DAVA DİLEKÇESİ	237
A. Dava Dilekçesinin Unsurları.....	238
1. Mahkemenin Adı.....	238
2. Tarafların Ad ve Soyadları ile Adresleri	238
3. Davacının Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası.....	239
4. Tarafların Kanunî Temsilcilerinin ve Davacı Vekilinin Adı Soyadı ve Adresleri	239
5. Dava Konusu (Müddeabih).....	239
6. Davanın Dayandığı Vakıalar (Dava Sebebi).....	240
7. Dayanılan Deliller.....	240
8. Hukukî Sebepler.....	241
9. Talep Sonucu.....	242
10. İmza.....	242
B. Dava Dilekçesinin Unsurlarında Noksanlık Bulunması	243
III. DAVA DİLEKÇESİNİN MAHKEMEYE VERİLMESİ.....	244
IV. DAVANIN AÇILMA ZAMANI	246
V. DAVA AÇILMASININ SONUÇLARI.....	248
A. Genel Olarak	248
B. Maddî Hukuk Bakımından	248
1. Zamanaşımının Kesilmesi ve Hak Düşürücü Sürenin Korunması	248
2. Şahsa Bağlı Hakların Malvarlığı Hakkına Dönüşmesi ...	249
3. İyiniyetin Ortadan Kalkması.....	249
4. Davalının Temerrüde Düşmesi	249
C. Usûl Hukuku Bakımından	249

1. Mahkemenin Davayı İnceleme Zorunluluğu.....	249
2. Derdestlik	250
3. Davanın Açıldığı Tarihe Göre Dava Şartlarının İncelenmesi ve Hüküm Kurulması.....	250
4. İhtiyati Tedbirin ve İhtiyati Haczin Korunması	250
5. Davayı Geri Alma Yasağı.....	251
VI. TEMİNAT GÖSTERİLMESİ	252
A. Teminat Göstermekle Yükümlü Olanlar	252
B. Teminat Hakkında Mahkemenin İncelemesi	254
C. Teminatın Niteliği ve Kapsamı	255
§ 11. DAVAYA CEVAP	256
I. SAVUNMA HAKKI.....	256
II. SAVUNMANIN ŞEKLİ	257
A. Davanın Kabul Edilmesi	257
B. Cevap Dilekçesi Verilmemesi	257
C. Cevap Dilekçesi Verilmesi.....	258
III. SAVUNMA SEBEPLERİ.....	258
A. Maddî Hukuka İlişkin Savunma Sebepleri.....	258
1. İtirazlar	259
2. Def'iler.....	259
3. Takasın Özel Durumu	259
B. Usûl Hukukuna İlişkin Savunma Sebepleri	261
1. Dava Şartları.....	261
2. İlk İtirazlar (Dava Engelleri)	262
a. İlk İtiraz Hâlleri.....	262
aa. Yetki İtirazı	263
bb. Tahkim İtirazı	263
b. İlk İtirazların İleri Sürülmesi, İncelenmesi ve İlk İtirazlar Hakkında Verilecek Kararlar	263
3. Karşı Dava Açılması	264
a. Genel Olarak	264
b. Karşı Davanın Şartları	265

aa. Asıl Dava Derdest Olmalıdır	265
bb. Asıl Dava ile Karşı Dava Arasında Bağlantı Bulunmalıdır	265
cc. Asıl Dava ile Karşı Dava Aynı Yargı Yoluna Tâbi Olmalıdır	265
c. Karşı Dava Açma Süresi	266
d. Karşı Davanın Açılması ve İncelenmesi	266
IV. CEVAP DİLEKÇESİ	267
A. Cevap Dilekçesinin Unsurları	267
1. Mahkemenin Adı	267
2. Tarafların Ad ve Soyadları ile Adresleri	267
3. Davalının Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası	268
4. Kanunî Temsilci ve Vekilin Adı Soyadı ve Adresi	268
5. Savunmanın Dayanağı Olan Vakıalar	268
6. Dayanılan Deliller	269
7. Hukukî Sebepler	269
8. Talep Sonucu	270
9. İmza	270
B. Cevap Dilekçesinin Unsurlarında Noksanlık Bulunması	270
V. CEVAP DİLEKÇESİNİN MAHKEMEYE VERİLMESİ	270
VI. CEVAP SÜRESİ	271
A. Kural	271
B. Cevap Süresinin Uzatılması	271
VII. CEVAP DİLEKÇESİ VERMENİN SONUÇLARI	272
VIII. CEVABA CEVAP VE İKİNCİ CEVAP DİLEKÇELERİ	272
IX. İDDİA VE SAVUNMANIN GENİŞLETİLMESİ VEYA DEĞİŞTİRİLMESİ YASAĞI	273
A. Davayı Genişletme veya Değiştirme Yasağı	273
1. Genel Olarak	273
2. Davayı Genişletme veya Değiştirme Yasağına Tâbi Olan Durumlar	274

a. Dava Sebebinin (Vakıaların) Genişletilmesi veya Değiştirilmesi	274
b. Talep Sonucunun Genişletilmesi veya Değiştirilmesi	274
3. Davayı Genişletme veya Değiştirme Yasağının İstisnaları	275
a. Davalının Açık Rızası	275
b. İslah	276
c. Dava Konusunun Devri	276
B. Savunmayı Genişletme veya Değiştirme Yasağı	276
1. Genel Olarak	276
2. Savunmayı Genişletme veya Değiştirme Yasağına Tâbi Olan Durumlar	277
3. Savunmayı Genişletme veya Değiştirme Yasağının İstisnaları	278
C. İddia ve Savunmayı Genişletme veya Değiştirme Yasağı Bakımından Davada Dikkate Alınan Aşamalar ve Sonuçları	278
§ 12. ÖN İNCELEME	280
I. GENEL OLARAK	280
II. ÖN İNCELEMENİN KAPSAMI	282
A. Ön İncelemede Doğrudan Yapılacak İşlemler	282
B. Ön İncelemeyle Bağlantılı İşlemler	283
III. ÖN İNCELEMENİN YAPILIŞ ŞEKLİ	285
A. Duruşmasız Ön İnceleme (m. 138)	285
B. Duruşmalı Ön İnceleme (m. 139-140)	285
1. Tarafların Ön İnceleme Duruşmasına Davet Edilmesi (m. 139)	285
2. Ön İnceleme Duruşması (m. 140)	286
C. Ön İncelemede Cevaplanacak Sorular ve Buna Göre Yapılacak İşlemler	290
§ 13. TAHKİKAT	292
I. TAHKİKATIN YAPILMASI	292

A. Genel Olarak	292
B. Tahkikat Yapılmasına Gerek Bulunmaması	293
C. Davanın Hüküm İçin Yeterince Aydınlanmamış Olması (Tahkikatın Yapılması)	294
II. DURUŞMALAR	295
A. Genel Olarak	295
B. Duruşmaların Yeri ve Zamanı	298
C. Duruşmaların Disiplini	298
D. e-Duruşmalar	300
1. Genel Olarak	300
2. e-Duruşmaların Yeri	301
3. e-Duruşmaya Katılanların Kimlik Tespitinin Yapılması	302
4. e-Duruşmaların Yapılması	302
5. e-Duruşmaların Disiplini ve Kaydı	303
6. e-Duruşma Masrafları	304
III. MAHKEME KAYITLARI, DOSYA VE TUTANAKLAR	304
A. Mahkeme Kayıtları	304
B. Dosyalar	306
C. Tutanaklar	306
IV. İSTİCVAP	308
A. Genel Olarak	308
B. İsticvap Usûlü	309
V. ÖN SORUN–BEKLETİCİ SORUN	310
A. Ön Sorun	310
B. Bekletici Sorun	311
VI. DOSYANIN İŞLEMENDE KALDIRILMASI	314
A. Dosyanın İşlemden Kaldırılmasını Gerektiren Durumlar ...	314
B. Dosyanın İşlemden Kaldırılması Kararı ve Sonuçları	315
1. Dosyanın İşlemden Kaldırılması ve Yenilenmesi	315
2. Davanın Açılmamış Sayılması	316
VII. ISLAH	317

A. Genel Olarak.....	317
B. Islahın Yapılması.....	319
C. Islahın Etkisi.....	323
VIII. DAVA KONUSUNUN DEVRİ.....	324
A. Genel Olarak.....	324
B. Temellük Eden Üçüncü Kişiyeye Karşı Davaya Devam Edilmesi	326
C. Davanın Temlik Eden Davalıya Karşı Tazminat Davasına Dönüştürülmesi	326
IX. DAVALARIN AYRILMASI VE BİRLEŞTİRİLMESİ.....	327
A. Davaların Birleştirilmesi.....	327
1. Davaların Birleştirilmesi Şartları	327
2. Davaların Birleştirilmesi Usûlü.....	327
B. Davaların Ayrılması	329
1. Davaların Ayrılması Şartları	329
2. Davaların Ayrılması Usûlü	329
X. TAHKİKATIN SONA ERMESİ VE SÖZLÜ YARGILAMA..	330
§ 14. İSPAT	333
I. GENEL OLARAK.....	333
II. İSPATIN KONUSU	334
A. Vakıalar (Olaylar)	334
1. Genel Olarak.....	334
2. Koşul (Soyut) Vakıalar - Somut Vakıalar	335
3. Müspet (Olumlu) Vakıalar - Menfi (Olumsuz) Vakıalar	337
B. Yabancı Kanun Hükümleri.....	338
III. İSPATIN GEREKLİ OLMADIĞI HÂLLER.....	339
A. İkrar.....	339
1. Genel Olarak.....	339
2. İkrar Çeşitleri.....	341
a. Basit İkrar.....	341
b. Vasıflı İkrar (Gerekçeli İnkâr)	341
c. Bileşik İkrar	342

3. İkrarın Bölünmesi.....	342
4. İkrardan Dönme (Geri Alınması).....	344
B. Çekişmesiz Vakıalar.....	344
C. Herkesçe Bilinen Vakıalar	345
D. Karineler	346
1. Kavram	346
2. Fiili Karineler.....	347
3. Kanunî Karineler	347
4. Karinelerle Varsayımların Farkı.....	348
IV. İDDİA (SAVUNMA) VE SOMUTLAŞTIRMA YÜKÜ	350
V. İSPAT YÜKÜ	352
A. Genel Olarak İspat Yükü Kavramı.....	352
B. İspat Yükü Kuralı	354
C. İspat Yüküne İlişkin Özel Durumlar	355
VI. DELİL İKAME (GÖSTERME) YÜKÜ	356
VII. İSPAT KONUSUNDAKİ YÜKLERİN İSPAT FAALİYETİNE ETKİSİ	358
VIII. İSPAT ÖLÇÜSÜ	360
A. Genel Olarak	360
B. Tam İspat (Kesin İspat)	361
C. Yaklaşık İspat (Gerçeğe Yakın İspat).....	362
IX. İSPAT TÜRLERİ.....	362
A. Asıl İspat-Karşı İspat-Aksini İspat	362
B. Doğrudan İspat-Dolaylı İspat.....	364
1. Genel Olarak	364
2. Dolaylı İspatla İlgili Kavramlar	365
a. Emare (Emare İspatı).....	365
b. İlk Görünüş İspatı.....	367
X. İSPAT ARAÇLARI (DELİLLER).....	368
XI. DELİL GÖSTERİLMESİ.....	368
XII. HUKUKA AYKIRI YOLLARDAN ELDE EDİLEN DELİLLER.....	370

§ 15. DELİLLER.....	374
I. GENEL OLARAK.....	374
A. Delil Türleri.....	374
1. Delil Sistemleri.....	374
2. Kesin Deliller.....	375
3. Takdiri Deliller.....	376
B. Delil Sözleşmesi.....	377
1. Genel Olarak.....	377
2. Delil Sözleşmesinin Şekli (Yapılışı).....	377
3. Delil Sözleşmesinin Türleri.....	379
a. Münhasır Delil Sözleşmesi.....	379
b. Münhasır Olmayan Delil Sözleşmesi.....	380
II. SENET.....	380
A. Kavram.....	380
1. Belge ve Senet.....	380
2. Senet Hakkında Genel Bilgiler.....	381
3. Senedin Unsurları.....	382
B. Senet Çeşitleri.....	385
1. Resmî Senetler.....	385
a. Noter Senetleri.....	386
b. Yabancı Ülkelerde Düzenlenen Senetler.....	386
c. Resmî Makam ve Mercilerce Düzenlenen Diğer Belgeler.....	387
d. Resmî Senetlerin İspat Gücü.....	387
e. Resmî Senetlerin Sahteliği.....	387
2. Adî Senetler.....	388
a. Adî Senetlerin İspat Gücü.....	388
b. Adî Senetler Hakkında Sahtelik İddiası.....	389
c. Adî Senetlerde Sahtelik İddiasının İncelenmesi.....	390
d. Adî Senetlerde Sahtelik İddiasının Sonuçları.....	391
C. Belgelerin Mahkemeye Verilmesi (İbraz) Zorunluluğu.....	395

D. Ticarî Defterlerin İbrazı ve Delil Olması	398
E. Senetle İspat Zorunluluğu	399
1. Kural	399
2. Senetle İspat Kuralının İstisnaları	400
a. Delil Başlangıcı.....	400
b. Maddî ve Manevî İmkânsızlık Hâlleri	403
3. Senede Karşı Tanıkla İspat Yasağı (Senede Karşı Senetle İspat Kuralı).....	404
4. Senede Karşı Senetle İspat Zorunluluğunun İstisnaları.....	405
III. YEMİN	405
A. Genel Olarak.....	405
B. Yemin Usûlü.....	406
IV. TANIK.....	410
A. Genel Olarak.....	410
B. Tanık Gösterilmesi.....	410
C. Tanıklık Yapma Mecburiyeti	412
D. Tanıklıktan Çekinme Hakkı.....	413
E. Tanıklıktan Çekinme Hakkının İstisnaları	415
F. Tanıkların Dinlenmesi	415
G. Tanığın İfadesinin Değerlendirilmesi	418
V. BİLİRKİŞİ.....	419
A. Niteliği.....	419
B. Bilirkişiye Başvurulacak Hâller.....	420
C. Bilirkişi Atanması ve Bilirkişilik Yapma	422
D. Bilirkişinin Yasaklılık Hâlleri ve Reddi.....	424
E. Bilirkişi İncelemesi ve Rapor	425
1. Bilirkişi Görüşünün Alınması Hakkındaki Ara Kararı..	425
2. Bilirkişinin İncelemesi Sırasında Uyulacak Kurallar.....	426
3. Bilirkişi Raporu ve Rapora İtiraz	427
F. Bilirkişi Raporlarının Delil Olarak Değeri.....	429
G. Bilirkişinin Sorumluluğu.....	430

VI. KEŞİF	431
A. Keşif Kararı ve Keşfin Konusu	431
B. Keşfin Yapılması.....	432
C. Keşfe Katlanma Zorunluluğu	433
VII. UZMAN GÖRÜŞÜ	434
§ 16. KARAR VE HÜKÜM	436
I. KARAR KAVRAMI VE ÇEŞİTLERİ	436
II. KARARIN İÇERİĞİ VE BİLDİRİLMESİ.....	440
A. Kararın İçeriği	440
B. Kararın Bildirilmesi	442
III. HÜKMÜN ETKİLERİ.....	443
IV. HÜKMÜN TAMAMLANMASI VE AÇIKLANMASI (TAVZİHİ)	444
V. HÜKÜM VERİLMEKSİZİN DAVANIN SONA ERMESİ.....	446
A. Hüküm Yerine Geçen Taraf İşlemleri.....	446
1. Davadan Feragat.....	446
2. Davayı Kabul.....	448
3. Sulh.....	450
a. Genel Olarak	450
b. Avukatlık Kanunu Gereğince Avukatlara Tanınan Uzlaşma Yetkisi.....	451
B. Davanın Konusuz Kalması	452
C. Diğer Sona Erme Nedenleri	453
VI. YOK VE ETKİSİZ HÜKÜMLER	454
A. Genel Olarak Hüküm Sakatlıkları.....	454
B. Yok (Görünüşte) Hüküm	454
C. Etkisiz Hüküm.....	455
VII. KESİN HÜKÜM	457
A. Genel Olarak.....	457
B. Şekli Anlamda Kesin Hüküm	457
C. Maddî Anlamda Kesin Hüküm	458
1. Genel Olarak.....	458

2. Kesin Hükümün Unsurları	460
a. Tarafların Aynı Olması.....	461
b. Dava Sebebinin Aynı Olması	462
c. Dava Konusunun Aynı Olması	462
3. Kesin Hükümün Etkisi	463
4. Kesin Hükümün Hukuk ve Ceza Davalarındaki Etkisi	465
a. Genel Olarak	465
b. Hukuk Mahkemesi Kararlarının Ceza Mahkemesi Bakımından Etkisi	466
c. Ceza Mahkemesi Kararlarının Hukuk Mahkemesi Bakımından Etkisi	467
5. Maddi Anlamda Kesin Hükümün Sona Ermesi	468
a. Genel Olarak	468
b. Yargılamanın İadesi.....	468
c. Değişiklik Davası	468
§ 17. BASİT YARGILAMA USÛLÜ	470
I. GENEL OLARAK.....	470
II. UYGULAMA ALANI.....	471
III. BASİT YARGILAMA USÛLÜNÜN ÖZELLİKLERİ	472
A. Davanın Açılması ve Davaya Cevap	472
B. Ön İnceleme ve Tahkikat.....	473
C. Hüküm	474
§ 18. KANUN YOLLARI.....	476
I. GENEL OLARAK.....	476
II. KANUN YOLLARININ SINIFLANDIRILMASI	478
III. KANUN YOLUNDAN FERAGAT	480
IV. ALEYHE KARAR VERME VE ALEYHE BOZMA YASAĞI. 481	
V. KANUN YOLUNUN KONUSU.....	482
VI. KANUN YOLUNUN AMACI	483
VII. İSTİNAF	484
A. Genel Olarak	484
B. İstinaf Yoluna Başvurulabilecek Kararlar	484

C. İstinaf Sebepleri.....	487
D. İstinaf Yoluna Başvurabilecek Kişiler	487
E. Yetkili Bölge Adliye Mahkemesi	488
F. İstinaf Başvurusu	489
1. İstinafa Başvuru ve Başvuruya Cevap Süresi	489
2. İstinaf Dilekçesi.....	489
a. Dilekçenin İçeriği	489
b. Dilekçenin Verilmesi ve Yapılması Gereken İşlemler	490
3. Başvurunun Sonuçları ve Etkisi	492
G. İstinaf İncelemesi.....	492
1. Ön İnceleme	492
2. Asıl İnceleme.....	493
a. Genel Olarak	493
b. Duruşma Yapılmasına Gerek Olmayan Hâller	495
aa. Usûle İlişkin Hususlarda Duruşma Yapılmasına Gerek Olmayan Hâller.....	495
bb. Esasa İlişkin Hususlarda Duruşma Yapılmasına Gerek Olmayan Hâller.....	496
c. Duruşma Yapılması	497
H. İstinaf İncelemesi Sonunda Verilen Karar	498
1. Kararın Veriliş Şekli ve Tebliği.....	498
2. Hüküm Fıkrası ve Karar Türleri.....	499
a. Genel Olarak	499
b. İstinaf Başvurusunun Haksız Olması ve Reddi.....	500
c. İstinaf Başvurusunun Haklı Olması ve Kabulü.....	500
aa. İlk Derece Mahkemesi Kararının Kaldırılarak Gönderme Kararı Verilmesi	500
bb. İlk Derece Mahkemesi Kararının Kaldırılarak Davanın Kısmen ya da Tamamen Kabulü Kararı Verilmesi	501
cc. İlk Derece Mahkemesi Kararının Kaldırılarak Davanın Reddine Karar Verilmesi.....	501

VIII. TEMYİZ.....	501
A. Genel Olarak.....	501
B. Temyiz Edilebilen Kararlar	502
C. Temyiz Sebepleri.....	503
D. Temyiz Yoluna Başvurabilecek Kişiler	505
E. Temyize Başvuru	506
1. Temyize Başvuru ve Cevap Süresi.....	506
2. Temyiz Dilekçesi.....	506
F. Temyiz İncelemesi.....	507
G. Temyiz İncelemesi Sonunda Verilen Karar	508
1. Bozma Kararı.....	509
a. Genel Olarak.....	509
b. Bozma Kararına Uyulması	509
c. Bozma Kararına Karşı Direnilmesi	513
2. Onama Kararı.....	514
3. Düzelterek Onama Kararı.....	514
IX. KANUN YARARINA TEMYİZ.....	516
X. YARGILAMANIN İADESİ	517
A. Kavram	517
B. Yargılamanın İadesi Sebepleri	518
C. Yargılamanın İadesi Usûlü.....	523
1. Genel Olarak.....	523
2. Yargılamanın İadesini İsteme Süresi.....	523
3. Yargılamanın İadesi Talebinin İncelenmesi.....	524
§ 18A. 1086 SAYILI HUKUK USULÜ MUHAKEMELERİ KANUNU HÜKÜMLERİNE GÖRE (ESKİ) KANUN YOLU SİSTEMİ	526
I. GENEL OLARAK.....	526
II. KANUN YOLUNDAN FERAGAT	528
III. ALEYHE BOZMA YASAĞI	529
IV. KANUN YARARINA TEMYİZ.....	530
V. KANUN YOLUNUN KONUSU	532

VI. TEMYİZ.....	532
A. Genel Olarak.....	532
B. Temyiz Edilebilen Kararlar	533
C. Temyiz Sebepleri.....	534
1. Maddî Hukuka İlişkin Temyiz Sebepleri.....	535
2. Usûl Hukukuna İlişkin Temyiz Sebepleri.....	535
D. Temyiz Yoluna Başvurabilecek Kişiler	537
E. Temyiz Süresi.....	538
F. Temyiz Talebi.....	539
G. Temyiz İncelemesi.....	541
H. Temyiz İncelemesi Sonunda Verilen Karar	543
1. Bozma Kararı.....	543
a. Genel Olarak.....	543
b. Mahkemenin Bozma Kararına Uyması.....	544
c. Mahkemenin Bozma Kararına Karşı Direnmesi.....	547
2. Onama Kararı.....	548
3. Düzelterek Onama Kararı.....	549
VII. KARAR DÜZELTME.....	550
A. Genel Olarak.....	550
B. Karar Düzeltme Yoluna Başvurulabilecek Kararlar	551
C. Karar Düzeltme Sebepleri.....	555
D. Karar Düzeltme Yoluna Başvuru Usûlü	557
E. Karar Düzeltme İncelemesi.....	558
§ 19. YARGILAMA GİDERLERİ VE ADLÎ YARDIM.....	560
I. YARGILAMA GİDERLERİ.....	560
A. Genel Olarak.....	560
B. Harçlar.....	561
C. Masraflar.....	562
D. Vekâlet Ücreti	562
1. Sözleşmeye Dayanan Vekâlet Ücreti.....	563
2. Yargılama Gideri Olan Vekâlet Ücreti	564

E. Yargılama Giderleri Avansı – Delil Avansı.....	566
F. Yargılama Giderlerinden Sorumluluk.....	567
II. ADLÎ YARDIM	569
A. Genel Olarak	569
B. Adli Yardımdan Yararlanabilecek Kişiler.....	570
C. Yararlanabilme Koşulları	571
1. Yoksulluk Koşulu (Maddî Sıkıntıya Düşme Tehlikesi)..	571
2. Hakklılık Koşulu	572
D. Adli Yardım Usûlü	572
1. Görev ve Yetki.....	572
2. Talep ve İnceleme Usûlü	573
E. Adli Yardım Kararı ve Etkileri.....	574
F. Avukatlık Kanunu'nda Adli Yardım	577
§ 20. GEÇİCİ HUKUKÎ KORUMA	578
I. GENEL OLARAK.....	578
II. İHTİYATİ TEDBİR.....	581
A. İhtiyati Tedbir Kavramı, Amacı ve Uygulama Alanı	581
1. İhtiyati Tedbir Kavramı.....	581
2. İhtiyati Tedbirin Amacı.....	582
3. İhtiyati Tedbirin Uygulama Alanı ve Şartları.....	583
a. İhtiyati Tedbirin Uygulama Alanı	583
b. İhtiyati Tedbirin Şartları.....	583
aa. İhtiyati Tedbire Esas Olan Hak	583
bb. İhtiyati Tedbir Sebebi	584
B. İhtiyati Tedbir Yargılaması ve Karar	585
1. İhtiyati Tedbir Talebi ve Yargılaması	585
a. İhtiyati Tedbir Talebi	585
b. İhtiyati Tedbir Yargılamasının Gösterdiği	
Özellikler	586
aa. Karşı Taraf Dinlenmeden de Karar	
Verilebilmesi	586
bb. Yaklaşık İspatın Yeterli Görülmesi	587

2. İhtiyati Tedbir Talebi Hakkında Karar.....	588
a. İhtiyati Tedbir Talebinin Reddi Kararı	588
b. İhtiyati Tedbir Talebinin Kabulü Kararı.....	589
c. Tedbir Talebinin Kabulü Halinde Karar Verilebilecek Tedbirler.....	590
C. Asıl Davanın Açılması Zorunluluğu (İhtiyati Tedbiri Tamamlayan İşlemler).....	591
D. İhtiyati Tedbir Kararının Uygulanması	592
E. İhtiyati Tedbir Kararına Karşı Konulması.....	594
1. Yokluğunda Tedbir Kararı Verilenin Karara İtirazı.....	594
2. Durum ve Şartların Değişmesi Sebebiyle İhtiyati Tedbire İtiraz	596
3. Teminat Karşılığı Tedbirin Değiştirilmesi veya Kaldırılması Talebi	598
F. İhtiyati Tedbirden Kaynaklanan Tazminat Davası.....	599
1. Genel Olarak.....	599
2. Tazminat Davasının Şartları	600
3. Yargılama ve Karar	601
G. İhtiyati Tedbirle İhtiyati Haczin Karşılaştırması ve Aralarındaki Farklar.....	601
III. DELİL TESPİTİ.....	604
A. Kavram	604
B. Delil Tespiti Şartları.....	605
C. Delil Tespiti Usûlü.....	605
1. Talep.....	605
2. Mahkemenin İncelemesi.....	606
3. Delil Tespitinin Yapılması	607
§ 21. TAHKİM	608
I. TAHKİM KAVRAMI VE ANLAMI	608
A. Tahkim Kavramı.....	608
B. Hukukî Niteliği	609
C. Tahkimin Olumlu ve Olumsuz Yönleri.....	610

II. TAHKİMİN KONUSU	611
III. HAKEM SÖZLEŞMESİ.....	612
IV. HAKEM-BİLİRKİŞİNİN HAKEMDEN FARKI.....	613
V. TAHKİM SÖZLEŞMESİ	613
VI. TAHKİM SÖZLEŞMESİNİN ETKİSİ.....	615
VII. YARGILAMA USÛLÜ.....	616
A. Hakemlerin Seçimi.....	616
B. Hakemlerin Çekinmesi veya Reddi	617
C. Tahkim Yargısında Geçerli Usûl İlkeleri.....	618
D. Dava Açılması ve Yargılama	620
E. Tahkimde Geçici Hukukî Koruma Kararlarının Verilmesi .	622
VIII. TAHKİM YARGILAMASININ SONA ERMESİ VE HAKEM KARARI.....	623
A. Tahkim Yargılamasının Sona Ermesi	623
B. Hakem Kararları	623
C. Tahkimde Yargılama Giderleri ve Yargılama Giderlerinden Sorumluluk	625
IX. HAKEM KARARINA KARŞI KANUN YOLLARI	625
§ 22. ALTERNATİF UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM YOLLARI	631
I. GENEL OLARAK.....	631
II. ARABULUCULUKTA TEMEL ANLAYIŞ VE YARGILAMA İLE ELDE EDİLEN ÇÖZÜME GÖRE YARARLARI.....	634
III. ARABULUCULUĞUN YARGILAMA SİSTEMİMİZ İÇİNDE YERİ VE UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM YÖNTEMİ OLARAK UYGULAMASI	636
A. Arabuluculuk Konusunda Hukukî Altyapı.....	636
B. Arabuluculuk Faaliyeti ve Süreci	639
1. Genel Olarak	639
2. Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununa Göre Arabuluculuk Faaliyeti.....	640
C. Arabuluculuk Sonucu Varılan Anlaşma ve Bu Anlaşmanın Etkisi	643

§ 23. BİREYSEL BAŞVURU.....	646
I. ANAYASA MAHKEMESİNE BİREYSEL BAŞVURU.....	646
A. Genel Olarak.....	646
B. Bireysel Başvuru Usûlü	648
II. İNSAN HAKLARI MAHKEMESİNE BİREYSEL BAŞVURU	651
A. Genel Olarak.....	651
B. İlgili Organlar.....	652
C. Bireysel Başvuru Usûlü	653
1. Başvurunun Yapılması.....	653
2. Mahkemenin İncelemesi ve Karar	654
KAVRAM FİHRİSTİ.....	655